

Össeby-Garns kyrka

Össeby-Garns kyrka dominerar sedan 800 år kyrkbyn Lilla Garn. I skriftliga dokument nämns kyrkan första gången 1291 och 1298. Garns och Össeby församlingar slogs samman 1838, varvid kyrkan fick sitt nuvarande namn.

Kyrkans arkitektur är i stort sett bevarad. Den äldsta delen, koret och sakristian, är från början av 1200-talet. Delar av kyrkan har i omgångar ändrats och restaurerats, senast 1961-62 då kalkmålningarna konserverades och fler avtäcktes.

Kyrkan har ägt många medeltida föremål som man efter reformationen förlorade intresset för och ställde undan. Kvar från 1500-talet finns en vackert snidad Mariaskulptur, som dock förlorat barnet och sina armar. Kyrkan har också ägt ett altarskåp från 1470-talet som 1868 skänktes till Statens historiska museum.

Utanför kyrkogården finns två ståtliga runstenar, den ena signerad av den kände runristaren Öpir. Dessa stenar fungerade tidigare som tröskel och trappsten i vapenhuset, men 1891 lät man åter resa upp dem.

Mitt emot kyrkan ligger Klockargården från 1880-talet och lite längre bort det hus som varit byns handelsbod. På andra sidan vägen finns församlingshemmet, tidigare Össeby kommunalhus.

Foto ca 1895, ur Vallentuna bildarkiv

Vallentuna skolmuseum

Den gamla skolan byggdes 1886 och fungerade också som lärarbostad. Vallentuna och Össeby kommuner slogs samman 1971 och när skolstyrelsen 1973 fick hyra skolan tillsattes en kommitté för att genomföra idén om ett skolmuseum med rektor Josef Andersson som drivande kraft.

Redan på 1950-talet hade Vallentuna kommun börjat samla överblivna skolinventarier och äldre undervisningsmaterial från nedlagda byskolor. Össeby hembygdsförening hjälpte senare till att samla material

Foto: Kultur och bibliotek

från Össebys skolor. Slöjdsalen på övervåningen gjordes om till klassrum och utrustades som ett typiskt klassrum från 1910-talet. Början av 1900-talet är intressant ur skolhistoriskt perspektiv med nyväckt intresse för undervisning. Modernare läroböcker skrevs och många pedagogiska hjälpmedel togs i bruk.

Museet äger bland annat en stor samling undervisningsplanscher, skriv- och räknetaflor samt ett tellurium. En mängd skolmaterial, läroböcker, dokument och fotografier från olika tider återfinns också.

Nanny Skoglund, som 1902 anställdes som småskolelärarinna, hjälpte till med att möblera bostaden på ett tidstypiskt sätt. Försäljning av en del material samt gåvor och depositioner möjliggjorde invigningen av museet den 13 september 1975.

Klockarborg

Här levde Familjen Söderberg under 100 år! Klockarsonen Hjalmar Söderberg och hans hustru Mathilda Andersdotter, smeddötter från Näs i Österåker, fick mellan år 1876 och 1894 tio barn, varav ett dog i spädd ålder.

Hjalmars diversearbeten på gårdar i nejden samt fiske, jakt och potatisodling försörjde familjen. Mathilda dog 1895, 37 år gammal och sex år senare dog Hjalmar. Därefter fick barnen klara sig på egen hand, dock med viss hjälp av "Mor Fröberg" från fattighuset i Gillberga. Kvar på Klockarborg var då de fyra sönerna samt den yngsta dottern, som dog ung. De fyra äldre döttrarna hade tagit tjänst i familj eller butik i Stockholm.

En av döttrarna, Olivia, flyttade senare tillbaka till Klockarborg och skötte hushållet för sina fyra bröder. De försörjde sig på diverse arbetsuppgifter i trakten, på jakt och fiske, men var även skickliga i att tillverka fiskeredskap som de sålde. Äldste sonen, Harald, var konstnärligt begåvad och skrev även ner berättelser och skrönor från gångna tider. 1979 avled Nestor, som den siste av syskonen, 93 år gammal.

Klockarborgs Vänner är en ideell förening som har förvärvat fastigheten och förvaltar och underhåller den med dess inventarier.

Öppettider Lilla Garn 2008

Össeby-Garns kyrka

Onsdagar, kl. 11-15 med viss guidning,
4 juni - 3 september 2008.

Vallentuna skolmuseum

Söndagar, kl. 13.00-15.00,
18 maj - 29 juni samt
3 augusti - 14 september 2008.

Frivillig entréavgift.

Under höst, vinter och vår är skolmuséet öppet
endast för gruppbeställning om minst 10 personer.
Ring barn- och ungdomsförvaltningen
för upplysning, tfn 08-587 852 02.

Klockarborg

Söndagar, kl. 13.00-15.00,
18 maj - 15 juni, 29 juni samt
3 augusti - 14 september 2008.
Fredagen den 6 juni firas nationaldagen
på Klockarborg kl. 13.00-15.00.

Fritt inträde under sommaren.

Under höst, vinter och vår är Klockarborg öppet
endast för gruppbeställning.
Ring Klockarborgs Vänner:
Thomas Pettersson tfn 08-512 415 27 eller
Marianne Bauer tfn 08-512 410 49.

Välkommen till Lilla Garn!

En promenad genom

Lilla Garn

Össeby-Garns kyrka

Vallentuna skolmuseum

Klockarborg

Vallentuna Kultur och Bibliotek
tfn 08-587 850 00
www.vallentuna.se

